

HS/XI/A. Sc. Com/N/23

2023

NEPALI

(Modern Indian Language)

Full Marks :100

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks for the questions**General Instructions:*

- (i) Write all the answers in the Answer Script.
- (ii) Attempt Part-A Objective Questions serially.
- (iii) Attempt all parts of a question together at one place.

(PART : A-OBJECTIVE)

(Marks : 50)

SECTION-I

(Marks : 20)

1. तल दिइएका प्रश्नका बहुविकल्पी उत्तरमध्ये सही उत्तर छानेर लेख :

1 x 10 = 10

(क) 'कराए मत्त भै तित्रा तित्तिरी गरी।'

— यस पङ्क्तिमा 'तित्रा' शब्दको अर्थ के हो ?

(i) जङ्गली कुखुरा

(ii) जङ्गली कुकुर

(iii) जङ्गली भालू

(iv) जङ्गली मान्छे

(ख) ज्ञानी मानिस के झैं झुकी जातिलाई हेर्दछ ?

(i) रूख झैं

(ii) फूल झैं

(iii) बोट झैं

(iv) बाँस झैं

(ग) 'अज्ञानी जनको दुःखित घाउ मेटाउने ती नै हुन्।' — प्रस्तुत पङ्क्ति कुन कविताबाट लिइएको हो ?

(i) नवयुवक

(ii) शिलाङ्ग

(iii) विद्यार्थीसित

(iv) हामी बहादुर

(घ) अचेल खुकुरीलाई कहाँ सिउरन थालेको देखिंदैछ ?

(i) कोटको कलरमा

(ii) भादगाउँले टोपीमा

(iii) कम्मर अथवा पटुकामा

(iv) कोटको कलर र भादगाउँले टोपीमा

(3)

(ङ) 'वीरहरू' निबन्धका निबन्धकार को हुन् ?

- (i) लीलबहादुर क्षेत्री
- (ii) लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा
- (iii) कृष्णप्रसाद ज्ञवाली
- (iv) रूबी नेउपाने

(च) पश्चिमे मादललाई अर्को कुन नामले चिनिन्छ ?

- (i) भाले मादल
- (ii) पोथी मादल
- (iii) मार्दलाह
- (iv) मगखी

(छ) कसले कसलाई कुलामा पछारयो ?

- (i) धर्मानन्दले गुमानेलाई
- (ii) गुमानेले धर्मानन्दलाई
- (iii) धनजीतेले गुमानेलाई
- (iv) गुमानेले धनजीतेलाई

(ज) कमलाको कति वर्षमा बिहे भएको हुन्छ ?

- (i) पन्ध्र
- (ii) सोर
- (iii) सत्र
- (iv) अठार

(4)

(झ) आमबाट के पाएर मधुको रूवाइ बन्द भयो ?

- (i) पान
- (ii) दूध
- (iii) बिस्कुट
- (iv) मीठाई

(ञ) हरिप्रसाद 'गोर्खा' राई — रचिता कथाको नाम के हो ?

- (i) आमा
- (ii) मधु
- (iii) छिमेकी
- (iv) मेरो एउटा नागा हुकी

2. तलका कथन सत्य भए 'हो' र असत्य भए 'होइन' लेखः 1 x 5 = 5

(क) 'वर्षा विचार' कवितामा हिलोलाई लोभसँग तुलना गरिएको छ।

(ख) तामा, माटो, ढुङ्गा, जीवजन्तु वा दृश्यको नकल गर्नेलाई कवि भनिन्छ।

(ग) हामी वीरहरूका झल्काले बाँचिरहेका छौं।

(घ) धर्मानन्द पाध्ये अलि ठट्टेउला किसिमका मानिस थिए।

(ङ) ताख्खे एउटा नेपाली छोर हो।

(5)

3. कोष्ठभित्र दिइएका सही शब्द छानेर रिक्तो ठाउँ भर: $1 \times 5 = 5$
- (क) डाँडाकाँडा वन चहुरमा _____ लागि रहेछ। (घाम / चान्द्रमा)
- (ख) अग्नि-शिखामा _____ लपेटिएको छ। (हृदयको / मुटुको)
- (ग) घर बनाउने हाम्रो _____ हो। (संस्कृति / सभ्यता)
- (घ) आशा र डरको छटपटीभित्र _____ काटिन्छ। (दिन / रात)
- (ङ) आफ्नो _____ मुट्ठीले मलाई टाढैबाट 'फाइ' गरेर उ झन् रोयो।
(सानो / ठूलो)

SECTION – II

(Marks : 30)

- 4 तलका कुनै पाँचवटा प्रश्नहरूका उत्तर पाँच / छ: वाक्यमा लेख : $3 \times 5 = 15$
- (क) ताखेको परिचय छोटकरीमा लेख ?
- (ख) लेखकले किन मन लगाएर खबरकागज पढ्न सकेनन् ?
- (ग) जीवनले किन पल्टनलाई पच्चाउन सकेनन् ?
- (घ) 'शिलाङ्ग' कवितामा शिलाङ्गको कस्तो वर्णन पाइन्छ ?
- (ङ) हाम्रो अस्तित्वलाई जोगाउँनका निम्ति हामीहरूले के गर्नुपर्छ ?
- (च) वीर को हो ? सच्चा वीरमा केको जादू हुन्छ ?
- (छ) धर्मानन्द पाध्ये कस्ता किसिमका मानिस थिए ?

(6)

5. (क) स्वरवर्ण भनेको के हो ? ती केके हुन्। 3
- (ख) ह्रस्व र दीर्घ मात्रा लागेका तीन-तीनवटा शब्द लेख। 3
- (ग) वाक्य केलाई भनिन्छ ? सरल वाक्यको एउटा उदाहरण देऊ। 3
- (घ) कर्मधारय समासको उदाहरणसहित परिभाषा लेख। 3
- (ङ) तलको उखानको अर्थ लेख : 3
- (i) आफू भलो त जगतै भलो।
- (ii) घाँटी हेरी हाड निल्लु।
- (iii) एकहोरो रोटी पाक्तैन।

(PART : B – DESCRIPTIVE)

(Marks : 50)

6. सप्रसँग व्याख्या गर: 6
- हामी अझै यहाँ युद्धरत छौं
मौन युद्धहरू जीवनका
लड्डै बाँचेका छौं, बाँच्नलाई
मुटुमा युद्धकै हाहाकार छ।
- अथवा
- कहिले घाम डुब्छ र यहाँबाट हिँड्ने हो भन्ने समयको पर्खाइ पनि कति पीडादायक हुँदोरहेछ लडाईँको मैदानमा-बल्ल अहिले बुझ्नेगरेकी छु।

7. 'वर्षाविचार' अथवा 'विद्यार्थीसित' कविताको सारांश लेख । 7
8. "छिमेकीलाई 'जिउँदाको जन्ती, मर्दाको मलामी' भन्छन्।" — यस वाक्यलाई स्पष्ट पार । 7
- अथवा
- 'मधु' कथाको कथावस्तु सङ्क्षेपमा लेख ।
9. 'नेपाली संस्कृतिमा मादलको स्थान' — निबन्धमा मादलको बनाबट र प्रकारहरूबारे कस्तो छलफल गरिएको छ ? विस्तार गरी लेख । 7
- अथवा
- 'नकल' — निबन्धको माध्यमबाट निबन्धकारले कसरी नकलको उचित र अनुचित रूपलाई देखाउँने प्रयास गरेका छन् ? बुझाएर लेख ।
10. तल दिइएको कुनै एउटा विषयमाथि निबन्ध लेखः 10
- (क) बाढको प्रभाव
- (ख) पर्यावरण र यसको रक्षा
- (ग) बेकारी समस्या
- (घ) समयको सदुपयोग
11. परीक्षा सकेपछि निमीलाई कहाँ जाने इच्छा छ, यस विषयमा तिम्रो दाजुलाई एउटा पत्र लेख । 5
12. यस अनुच्छेदको शीर्षक दिँदै सारांश लेख : 8
- जीवन एउटा सङ्ग्राम-भूमि हो । जीवनमा चाहेका वस्तुहरू पाउने हो भने प्रतिकूल परिस्थितिसँग सङ्ग्राम गर्नुपर्छ । प्रतिकूल परिस्थितिलाई अनुकूल परिस्थितिमा

परिवर्तन नगरी अर्थात् कामको सफलताको मार्गमा आइलागेका असङ्ख्य विघ्न-बाधालाई नहटाई आफ्ले चाहेको कुनै पनि वस्तु पाउनसकिँदैन कामको सफलताको मार्गमा आइलागेका विघ्नबाधाहरू एकपल्टको कोशिशले नहट्न पनि सक्छन् । काममा असफल पनि हुनसकिन्छ, तर असफल हुनसाथ त्यो काम गर्न छोडिहाल्नु ठीक होइन । अङ्ग्रेजीमा एउटा भनाइ छ - 'असफलता नै सफलताको खाँबो हो' (Failure is the pillar of success) । यसकारण, कुनै काम गर्दा असफल भए तापनि त्यो काम गर्दा गरेको कोशिश व्यर्थ हुँदैन । किनभने त्यो कोशिशले नै कामको अनुभव हुन्छ । यसरी अनुभव भएपछि पहिले कोशिश गरेको काम गर्न अझ सुबिस्ता पर्छ, सफलता छेउमा आइपुग्छ । त्यसपछि पनि कोशिश गरिरहे एक न एकपल्ट अवश्यै त्यो काममा सफलता पाइन्छ ।

★ ★ ★